

דפים מיומנו של משה של 29 אוקט 1965 שרת על קיביה

(סוף מעמוד 3)

ב"ג שלל הצעה זו. טען כי פירוש הדבר הבטחת חוסר תגובה. הודיע כי הוא עצמו נהג תמיד להודיע לי מראש והסכים להביא את הדבר להכרעת הממשלה את ערערתו יש לעצמו בחר לשאול בדעת הממשלה תחילה. חברים אחרים אף הם התנגדו להשלת אותה ועדה על הענין לבסוף, סוכס, כי יש לעמוד בממשלה על מסירת הענין לראש הממשלה, שר הבטחה ושר החוץ, ואם האחרון יערער יובא הדבר לממשלה.

כתוך כל אלה נתעוררה שאלת קיביה. אש" כול החברים נגד ההיקף המופרז של המיבצע. פנחס רמזו כי ההיקף נרחב באורה בלתי צפוי (עד עכשיו לא ברור לי כיצד השתלשל הענין, בניקשתי דו"ח קרבי ונראה אם אקבל). כיון שחברים אחדים הביעו את דעתם על המעשה עצמו והגדירו גם את יחסי וספרתי על התנגדותם שלא הוקשב לה. פנחס קבע כי נמלך בדעת ב"ג. הוא הזכיר את ענין שדר גלאב, אך לא מסר את כל פרטיו. מילאתי אחריו. היה בדעתי להדגיש כי ב"ג שעת הדיון על המצע הייתי עדיין מ"מ ראש הממשלה, אך משלא נתקבל ערעורי הדלתי לשמש באיצטלה זו — ושכחתי.

יום ב' 19.10.53

לשבת עם המנכ"ל לטכס עצה על אי-גון מיבצע הסברה ברחבי תבל לאור הבלחות של מעשה קיביה לשם הזזת המלחמה שעה והעתקת המוקד מהתנגדות ומהצטדקות ל- התקפה והרשעה.

צץ במוחי רעיון והברקתי לאילת כי יוליד בשיחות גירסה כזו: עצם העובדה כי ב- יומיים הראשון נבצר מאתנו להגדיר ברור מה קרה באותו כפר מעידה כמאה עדים, כי הדבר בא עלינו במפתיע ועבר זמן עד ש- ביררנו את המאורע לאשורו; אילו היה זה באמת מיבצע מתוכנן רשמית, הלא היינו מכינים מראש גם גירסה לפירסום.

גונכתי כי בשיבת החברים אמש נתכוונתי להביא לידועתם כי הדלתי להיות מ"מ ראש הממשלה ביום ד' שערב, ערב מיבצע קיביה ובגלל אותו מיבצע — ושכחתי לעשות זאת אגב דברי. לכן הכתבתי בענין זה מכתב קצר לאלה שהשתתפו בשיבתה, פרט לב"ג ולפנחס לבון, היודעים את הענין.

ב-4.30 נקראתי על ידי ב"ג לבוא לי משרדו לעבור על המהדורה המתקנת של גילוי הדעת. הודיעני כי החליט לעשות מה שידור ברדני אשר הוא עצמו יקראנו. אישרתי זאת בכל לב. מצאתי בידו גוסס מקוצר ומחוטב יותר, אך לא די. את המיבנה לא יכולתי לשנות, גם לא להחליף כמה הגדרות רופפות ובלתי מהודקות, שיש בהן יותר פורקן לרגש מבהירות בקביעת העובדה המדי-נית, אבל הכנסתי הרבה תיקונים מילוליים לשם סיוג ודיוק וליבון, והוא קיבל את גולפו.

יום ג' 20.10.53

בתוך אלה מצאתי מברק מלבב ביותר מראובן, השגריר דייוויס, החיש שובו לח"א בניגוד לעצת רופאיו, באשר הוא מקהה כי יוכל לסייע בחילוץנו מן המיצור, הביע סברה נוקבת, כי תקלת קיביה ארעה אך ורק מ- שום העדר דה"מ — אילו היה על משמרתה, לא היה אסון זה מתרחש. לא יכולתי להת- אפק מלהבריק לראובן כי השערה זו קולעת במדה מפתיעה ומרנינה ממש את לבו.

אמרתי לצפורה כי הייתי מתפטר אילו הוטל עלי להתייצב לפני המיקרופון ולשדר באזני העם היושב בציון העולם כולו גירסה בדויה על מעשה שהיה, אך ב"ג עצמו יום את הגרסה ואת השידור ועשה זאת בטוח בצדקתו ובאמת הפנימית של הדברים, אכן מדרש פליאה הוא מצפוננו של אדם!

שבת, 24.10.53

שאלו שאל אם נהירים לי פרטי מעשה קיביה ומדוע לא הוצאו הנשים והילדים מה- בתים. אמרתי לא, אין נהירים לי. ביקשתי מ- הרמטכ"ל דו"ח קרבי. הבטיח ולא שלח. כעבור יומיים נודמן לי לשאול את נהמיה ארגוב אם יש מישהו מהאנשים שלי — כלומר מהמוכירות הפרטית — במשרד רה"מ. התלקח והתריס: כולנו שלך! אמרתי לו: אנשים שלי פירושו אלה שאם אני מבקש מהם דו"ח על משוה הריהם מגישים אותו מיד. הנה ביקשתי דו"ח קרבי על קיביה ולא קיבלתי. אילו תשיגנו בשבילי? — אמר: אילו שאלה? מיד תקבל! — ועד היום לא קיבלתי.

בתוך החומר מכתב מגדעון רפאל מ' ניו יורק לפיו הודיע שם משה דיין, כי לא התנגדתי לקיביה, כי רה"מ הביע סיפוקן מה- מיבצע והלחיה משוכנע כי המשך ההסתגנות והתגובות עליה מוכיחים להביא לידי מלחמה ואין מנוס ממנה.

יום ד', 28.10.53

בסיום הריכוז (בעודת חוץ ובטחון של הכנסת) עמדתי בפעם הראשונה על קיביה (בישיבה הקודמת לא נגעתי בפצע שותת דם זה — והנחתי ללבון להתגדר בגירסה הרשמית). אמרתי כי נציג הממשלה אין לי מה להוסיף על אותה גירסה. אישית הניג לקבוע כי ההרג הרב חולל מעבר מכמות ל- איכות מבחינת אופיו המוסרי של המעשה בעיני העולם. תיארתי את סערת הרוחות בכל קצווי תבל ואת ההזקק של הודועות ד' גניו שהגיעו מעברים. הצפתי גם על משמ' עותו המדינית של המעשה, מבחינת תוצאותיו האפשריות: ההתרשמות מוכרחה להיות כי מי שעשה זאת מוכן למלחמה ומהו כפסע להשפעה כי הוא רוצה במלחמה ומתגרה ב- מתכוון. ואם כך הדבר, עלינו להביא ב' השבון את הודאות כי הזרה על-מעשה כזה מצדנו תהיה ברובה בהתערבותה הצבאית של בריטניה לימין ירדן ונגדנו ההתערבות כזו שלולה להתבטא גם בהסגר ימי. לא ספרתי כי אני יודע אל בוכן כי דובר על אפשרות אלו במסיבה מסוימת.

יום א', 1.11.53

טלפן לי זוד הכהן, שחזר הבוקר מ' אמריקה. מסר דרישת שלום חיה ורוטטת מ' הילדים. אמרתי לדוד, כי טוב עשה בשולחו לי מכתב כה מורחח בענין קיביה: הראיתי את מכתבו לב"ג וללבון. כן אמרתי כי אני משתקק מאד לראותה, שכן אני בודד מאד בימים אלה, כאשר לא הייתי זה שנים.

יום ה', 19.11.53

הופיע הלורד נתן מלונדון... שחזננו, כי מוכן, על ההתפטרות ועל קיביה... על קיביה לימד לאו דוקא סניגוריה אלא המתקת דין, הודה והתודה כי לא יכול לגייס בקרבו אותה התמרמרות עצומה אשר פרצה בסביבתו. ועכשיו הוא מאמין כי עם עבור הזמן יטו- טש הענין וטוין שלא יעיק עלינו כבתחילה. אמרתי כי לדידי יש במעשה קיביה יסוד אחד שישאר קיים ועומד: העובדה כי אנו מ- ולא תימחה... ולא תימחה... ולא תימחה... ולא תימחה...